

Serie Leerdiensten over de kerk "Gaat Christus voor de kerk?"

Deel 4 Pijler en Fundament van de Waarheid

	22-12-2013 16.30
	Kompas
Votum / zegengroet	Gezang 175b GKB
Openingslied	Psalm 84 PvN
Gebed om opening Gods Woord	
kindermoment	Taalgebruik in de kerk
kinderlied	"Jezus zegt dat Hij, hier van ons verwacht"
intro op de serie	
Preek + Interactie	
blok 1	zinloos gepraat
Lezen	1 Tim 1 : 3 - 6
zingen	Psalm 125 : 1 en 2
blok 2	fundament en pilaar
Lezen	1 Tim 3 : 14 - 16
zingen	Psalm 125 : 3 en 4
blok 3	geopenbaard geheim
Lezen	1 Tim 4 : 1 - 7
Amenlied	Psalm 127 : 1
Collecten	
Gebed over Preek en Voorbeden	
Gezongen belijdenis	Gezang 179a (met wisselzang)
Zegen	

Intro op de serie (dia 4)

In de vorige diensten leerden we de kerk kennen als Lichaam van Christus, zijn lichamelijke aanwezigheid op aarde. Hij is het hoofd, wij zijn het lichaam, als kerk. Dat speelt wereldwijd, maar de kerk heeft ook een plaatselijk adres.

(dia 5)

Dat is de gemeente waarvan je lid wordt door je doop en waarin je ook tot geestelijke volwassenheid komt. Je groeit, steeds dichterbij Jezus en naar God toe.

Dat houdt in dat je heilig bent, steeds meer gaat lijken op Jezus, die zelf ook heilig was.

PREEK / VERKONDIGING

Vanmiddag willen we het samen hebben over een volgende bijbelse uitspraak, nl: de kerk als "pijler en fundament van de waarheid". Die uitspraak komt uit een brief van Paulus aan zijn medewerker Timoteus. Om de situatie waarin deze brief is geschreven beter aan te voelen, willen we eerst een stuk lezen uit het eerste hoofdstuk.

Zinloos gepraat (dia 6)

Ik wil maar vanmiddag beginnen bij vers 6 en 7. Daar is sprake van "zinloos gepraat", van mensen die "niet weten wat ze zeggen" een "niets begrijpen van wat ze zo stellig beweren". Dat is kennelijk niet de bedoeling in de kerk.

Je moet weten waar je over praat, en de ander moet kunnen begrijpen wat je zegt. Dan pas wordt de gemeente in liefde opgebouwd.

In het kindermoment vanmiddag hebben we dat al even aan de orde gehad.

Wat kan er beter in de kerk: het taalgebruik.

Ik ben vorige week enorm geholpen door een van de kinderen uit de gemeente. Het gaat om een meisje uit groep 7 van de basisschool, met een helder verstand, volgens mij.

Ze had voor mij, tijdens de *tweede* helft van de preek, alle woorden opgeschreven die ze niet begreep. Het was een lange lijst die mijn ogen opent voor een fors probleem.

Ik wil jullie graag mede-eigenaar maken van dat probleem en daarom deel ik die lijst zometeen uit. Hij is inmiddels omgezet in een nette tabel, met de moeilijke woorden in de eerste kolom (genummerd van 1 - 26) en de betekenissen in de tweede kolom (genummerd van a-z). Ik zal de lijsten uitdelen zodat jullie, in groepjes van oud en jong door elkaar, de goede betekenissen bij de moeilijke woorden kunnen zoeken.

Uitdelen ((Oefening)) circa 5 minuten

Ik zou over deze oefening nog een paar dingen willen zeggen, en daarna gaan we terug naar Timoteus.

Ik wil eerlijk bekennen dat ik erg verrast was door deze lijst, en daarom was het ook zo leerzaam. Van een groot aantal woorden zou ik namelijk niet gedacht hebben dat ze onbekend of onbegrijpelijk waren.

Mijn grote valkuil daarbij is dat ik ze wel allemaal ken en veel van deze woorden ook al toen ik in klas 5 van de lagere school zat. (Dat maak ik mezelf tenminste graag wijs). Dan houd je het, met andere woorden, *niet voor mogelijk*, dat intelligente kinderen van tegenwoordig een veel kleinere woordenschat hebben dan "wij", vroeger.

Maar het is wel zo, en daar zullen we in de kerk mee moeten dealen. (... rekening mee houden).

Overigens was het taalprobleem vroeger nog veel erger. Wij leerden vanaf groep 3 (klas 1) elke week een paar psalmversjes uit een berijming die 200 jaar daarvoor was gemaakt. "'s Heren goedheid kent geen palen", en "Ik loof u met een grote schaar". Daar kon je je als kind van alles bij voorstellen, maar meestal het verkeerde (schaar !!). Gelukkig was daar dan de juf, die ons geduldig inwijdde in dit 18e eeuwse Nederlands, en zo snapten we het op den duur wel. Met het verborgen nadeel, dat we over God alleen leerden denken en praten in de taal van onze betovergootouders. En zo bad je ook voor het slapen gaan: "Schoon mijn zonden vele zijn, maak om Jezus wil mij rein."

Het taalonderwijs wijdde ons in, in de kerk, maar zette ons terug in de tijd.

Hetzelfde gold voor de Heidelberger Catechismus (in de editie van Bremmer en Visee) die wij vanaf klas vijf van de lagere school van buiten moesten leren. Levensgevaarlijk. We leerden antwoorden op vragen die we zelf helemaal niet hadden, en deze voortreffelijke teksten over de gereformeerde geloofsleer gingen ons goeddeels boven de pet. Ze stonden ver af van het authentieke en diep gevoelde geloof in God dat we in onze vroege jeugd hadden meegekregen.

Om terug te keren tot 1 Timoteus: of wij onze catechismus vragen nu keurig opdreunden, of daar niets van terechtbrachten, onder het meewarige gegniffel van klasgenoten, wij "wisten niet wat wij zeiden en begrepen niets van wat we zo stellig beweerden."

Maar wat moeten we dan wel?

Hoe nemen we onze kinderen, en andere nieuwkomers, serieus in de kerk?

Ik denk dat er twee bewegingen nodig zijn. We zullen, ook in de kerk, zoveel mogelijk moeten aansluiten op de kennis het snapvermogen van degenen die worden onderwezen. En bij hun belevingswereld. Ik zal me steeds moeten afvragen of woorden, of uitdrukkingen wel begrijpelijk zijn. Zeg de dingen zo eenvoudig mogelijk en gebruik geen kerkelijke geheimtaal.

Maar de andere beweging is dat je in je taal en in je inzicht investeert.

Niet door de taal uit een vroeger tijdperk aan te leren, maar doordat je samen met je ouders of anderen, wil weten en begrijpen wat er staat, ook al kost het wat moeite en tijd. De Bijbel is een boek met veel gezichten. De hoofdlijn van de Bijbel, de goede boodschap van Gods reddingsplan, is niet moeilijk te begrijpen. Die kun je aan ieder kind en aan iedere geïnteresseerde volwassene uitleggen.

Vorige week zondagavond heb ik met de jongerengroep naar een EO filmpje (in het Engels NB) zitten kijken van nog geen 10 minuten, waarin de complete geloofsleer voorbij kwam. Een indrukwekkende combinatie van taal en beeld.

Maar er staan ook dingen in de Bijbel die je niet direct begrijpt. Ook al is het in hedendaags Nederlands geschreven. Er is een wereld te ontdekken, en daar kun je stap voor stap in groeien. En daar heb je elkaar bij nodig in de gemeente. Met als doel: liefde die voortkomt uit een rein hart, een zuiver geweten en een oprecht geloof. Daar zullen we het over hebben in de rest van de preek.

Fundament en Pilaar

Dan nu de tekst waaruit onze slagzin over de kerk vandaan komt. **(dia 7)**

We lezen 1 Timoteus 3 : 14 - 15

De situatie hebben we al even meegekregen uit hoofdstuk 1. Paulus is op reis gegaan en de nog jonge Timoteus staat er vrij onverwacht alleen voor in de grote kerk van Efeze. In deze brief legt Paulus hem uit hoe hij die gemeente moet leiden en opbouwen. In hoofdstuk 1 wordt het doel van het ambt uitgelegd, en hoe je met dwaalleraars moet omgaan. En in hoofdstuk 2 en 3 volgen allerlei aanwijzingen voor de erediensten en de ambten. "Dit alles" schrijft Paulus, zodat hij weet hoe men zich moet gedragen in de gemeente, die hier door Paulus het huis of huisgezin van God wordt genoemd.

Dat wil zeggen de kerk van God, "pijler en fundament van de waarheid".

Wat wordt daarmee bedoeld?

Deze uitdrukking komt in de Bijbel nergens anders zo voor.

De termen komen wel los van elkaar voor.

Er wordt gesproken over Christus als het fundament van de gemeente.

Op dat fundament wordt door de apostelen en leraars verder gebouwd.

En over de gelovigen wordt wel gesproken als zuilen, of pilaren. Dat is in het Grieks precies hetzelfde woord. Pilaar = pijler = zuil. Gelovigen mogen zuilen zijn in de tempel van God, en dat beeld doet denken aan de "levende stenen" waar Petrus het over heeft.

Ik ben er een beetje uitvoerig over, omdat een verkeerde uitleg van deze tekst tot grote ongelukken kan leiden. Wanneer Christus niet langer het fundament van de kerk is, maar de kerk zichzelf beschouwt als het fundament van de waarheid, dan overschat je al gauw de macht van de kerk als instituut.

Dan krijgen kerkelijke uitspraken, die door mensen zijn bedacht en opgeschreven, een heel fundamenteel karakter. En wee je gebeente als je daar tegen in gaat.

In de Rooms Katholieke traditie ging de kerk zo tegen zich zelf aankijken, op den duur. De bisschoppen waren de opvolgers van de apostelen immers? En de Paus was toch de opvolger van Petrus? Dan hadden hun uitspraken dus evenveel gezag als de Bijbel zelf.

De grote kerkvernieuwers uit de 16e eeuw hebben zich daar sterk tegen verzet. Zij wilden terug naar de Bijbel zelf en naar Christus als de enige echte bisschop van de kerk. Dat heeft niet kunnen verhinderen dat ook in de gereformeerde traditie kerkelijke uitspraken en belijdenisgeschriften een heel fundamentele rol gingen spelen. Met een mening die tegen Calvijn in ging, of tegen Abraham Kuijper, kwam je niet ver in de gereformeerde kerk. De synode ging zichzelf ook een beetje beschouwen de instantie die de traditionele leer moest opleggen aan de kerk. Met als groot nadeel dat misverstanden of eenzijdige benaderingen uit het verleden, niet konden worden gecorrigeerd op grond van de Bijbel zelf.

Dat alles is in deze tekst niet bedoeld. Inmiddels is duidelijk dat met "fundament en pijler"

waarschijnlijk wordt bedoeld op een *herdenkingszuil*. **(dia 8)**

Een beetje vergelijkbaar met ons monument op de Dam of Trafalgar Square. Er wordt een stevig fundament gelegd (een sokkel) waarop één enkele zuil verrijst. Op het monument staat dan te lezen ter ere van wie hij is opgericht, en wat die held allemaal heeft gedaan. En zo is de kerk een monumentaal gedenkteken, voor de waarheid. De waarheid van Christus, daar moet deze herdenkingszuil alle omstanders en voorbijgangers op attenderen. Over die waarheid van Christus gaat het in vers 16 en daarover gaat het slot van deze preek.

Het geopenbaarde geheim (dia 9)

Lezen 1 Tim 3 : 16

Het vers dat we net hebben gelezen zou het opschrift kunnen zijn op de herdenkingszuil voor Jezus. Immers zijn levensloop en zijn heldendaden, die we feestelijk gedenken, worden allemaal vermeld. Jezus is

- *Geopenbaard in een sterfelijk lichaam:*

Dat gaat over Jezus *geboorte*, die we vieren met Kerst, en over zijn sterfdag, die we gedenken op Goede Vrijdag,

- *In het gelijk gesteld door de Geest:*

Denk aan Jezus doop in de Jordaan, het begin van zijn openbare optreden, en later nog veel nadrukkelijker, op het Pinksterfeest.

- *Verschenen aan de engelen:*

Dat gaat over Jezus opstanding uit de dood, die we vieren met Pasen en Jezus hemelvaart. Ook dat heilsfeit viert de kerk, omdat de hemelvaart het tastbare bewijs is van Jezus goddelijke afkomst.

- *Verkondigd onder de volken:*

Dat duidt op het werk van de apostelen: in binnen en buitenland vertellen ze wie Jezus is en wat hij gedaan heeft.

- *Vond geloof in de wereld:*

De verkondiging had nog succes ook. Mensen kennen Jezus niet alleen, ze vertrouwen hun leven aan hem toe. Dat mag op de herdenkingszuil niet onvermeld blijven. Velen gingen jullie voor, velen vonden redding en genezing bij deze Jezus!

- *Opgenomen in majesteit:*

En dat zet de toon voor de toekomst. Hij is niet meer onder ons, maar hij is wel *boven* ons. Hij zit in majesteit aan de rechterhand van God de vader. En zal nog eenmaal terugkomen, om de aarde definitief onder zijn gezag te brengen.

Dat is het *mysterie* of *geheimenis* van het geloof. En in de Bijbel betekent "mysterie" altijd een geheim dat geen geheim meer is, omdat het inmiddels aan iemand geopenbaard is. En dat vervolgens aan alle mensen duidelijk moet worden gemaakt.

In het begin van de preek hebben we een oefening gedaan in taalvaardigheid.

En die oefeningen zijn hard nodig voor een kerk die fundament en pilaar van de waarheid is. Anders blijft het mysterie van ons geloof inderdaad een geheim!

Als we er alleen in slagen onze kinderen de kerkelijke geheimtaal aan te leren, dan kunnen zij straks binnen de kerk over hun geloof praten, maar daar blijft het dan bij. Dan wordt het goede nieuws niet verkondigd onder de volken.

Wie weet ben jij zo'n kind geweest vroeger, en heb je nu alleen kerktaal ter beschikking als je eigen kinderen spannende vragen gaan stellen, over jou persoonlijke geloof.

Of je loopt tegen een taal-barrière op wanneer je verkering krijgt met een meisje van buiten de kerk, dat vol verwachting meegaat naar de "eredienst". Dan komt ze de kerk uit met in elk geval twee twee grote vragen: a) Waar hebben die mensen het over en b) wat zien ze er in Gods naam in?

Daar ligt een enorme uitdaging voor ons, want Jezus wil verkondigd worden. Als mensen de gedenknaald van afstand zien, en het opschrift belangstellend lezen, dan moet het glashelder worden wie Jezus is en waarom hij onze held is.

Wij hebben een simpel kerkgebouw van baksteen, dat nauwelijks boven het Piet Hein plein uittoert, maar we hebben wel een opvallend uithangbord. "Is er meer?" Binnenkort start de alpha cursus, zie www.alpha-cursus.nl

(dia 10)

Maar hoe zou het zijn als jou telefoon nummer of jou mailadres op die banner stonden? Als jij wordt gebeld, of gemaild of aangesproken door een geïnteresseerde buitenstaander? Verkondig je dan Jezus, maak je het geheim van je geloof openbaar? Of heb je er geen woorden voor.

Het is een indringende vraag, die meekomt met de belijdenis dat de kerk, maar ook de leden van de kerk, Jezus' uithangborden en vertegenwoordigers in deze wereld zijn.

Dan is er inderdaad een wereld te winnen. We moeten investeren in begrijpelijkheid en vrijmoedigheid, maar bovenal in ons persoonlijke geloof. Want als onze woorden tekortschieten, of geleend zijn uit andermans woordenboek, kunnen we nog steeds getuigen van ons diepe en persoonlijk vertrouwen in Jezus, onze redder.

Maar als we dat persoonlijke geloof niet hebben, dan kunnen we het ook niet uitdragen, al praten we nog zo gemakkelijk over Jezus of de kerk.

(dia 11)

Ik rond af, met een bemoediging. Bij dit alles mogen we ons opnieuw vastklampen aan de wetenschap dat Jezus ons zijn Geest heeft gegeven. Het is voor ons een geweldige bemoediging wanneer we op Jezus' gedenknaald lezen: *hij is in het gelijk gesteld door de Geest*. Als Jezus dat zelf al nodig had, en daarvan dankbaar gebruik gemaakt heeft, dan mogen ook wij de hulp van de Geest invoeren. Bij onze geloofsopvoeding en op alle andere momenten dat we van Jezus getuigen. Dan mogen we bidden dat hij ons de goede woorden geeft en dat hij al onze gebrekkige pogingen wil zegenen, zodat Jezus ook via ons geloof vind in de wereld.

Amen

Verwerkingsvragen:

Begin eens met een algemeen rondje over de preek: wat viel je op, wat waren nieuwe dingen, welk gevoel riep de preek op en tot welke gedrag nodigde de preek uit. Wat motiveerde en inspireerde je?

Taalgebruik

In de kerkdienst is een oefening gedaan met moeilijke woorden.

Kijk hem nog eens in, en ga na welke woorden je zelf moeilijk vind/vond.

Denk je dat alle moeilijke woorden „de kerk uitgebannen kunnen worden” of heeft ook de kerk, net als bijvoorbeeld de wereld van auto's, ICT-ers en welzijnswerkers, zijn eigen jargon nu eenmaal nodig?

Kerk als „fundament van de waarheid”.

De reformatoren in de 16e eeuw verzetten zich tegen de gedachte dat „De Kerk” en „De Traditie” evenveel leergezag hadden als de Bijbel zelf. Toch is ook de gereformeerde traditie er niet aan ontkomen dat bepaalde menselijke geschriften een heel zware stem hebben in de discussie (denk b.v. een de gereformeerde belijdenisgeschriften).

Hoe kijk je daar tegenaan?

Vind je dat terecht of niet?

Zijn jullie eigenlijk een beetje bekend met de inhoud van die geschriften?

Wat zou je er over willen weten?

Pijler van de waarheid

In het derde stuk van de preek staat:

Hoe zou het zijn als jou telefoon nummer of jou mailadres op die banner (nl. van de alpha cursus) stonden?

Als jij wordt gebeld, of gemaïld of aangesproken door een geïnteresseerde

buitenstaander? Verkondig je dan Jezus, maak je het geheim van je geloof openbaar?

Of heb je er geen woorden voor?

Praat eens met elkaar door over die vraag.

nr.	?	Moeilijk woord	letter	betekenis
1		huichelarijen	a	(b.v. van een wet:) <i>doen</i> wat er in de wet staat
2		destijds	b	(iemand) zijn verdiende loon geven
3		veronderstellen	c	De Doop en het Avondmaal
4		onderhouden	d	de leraren die Jezus zelf heeft aangesteld
5		gecombineerd	e	denken dat iets zo is
6		Calvijn	f	dominee
7		dis	g	dominee, ouderling en diaken
8		getuige	h	Een kerkvernieuwer, die rond 1560 leefde
9		ambt	i	er bij betrekken,
10		betonen	j	gedekte tafel
11		moedelozen	k	het bezig zijn met een <u>ambt</u>
12		apostelen	l	het onderwijzen van alle mensen
13		ambtsdragers	m	iemand die iets gezien heeft, en erover vertelt
14		gesteld	n	iemand vertellen dat hij niet goed bezig is
15		vergelden	o	je wil dat de ander altijd doet wat jij zegt
16		zuiver	p	laten zien
17		gestand doen	q	mensen die het niet meer zien zitten
18		sacramenten	r	mensen die in en voor de kerk werken
19		vermanen	s	neergezet, op zijn plaats gezet
20		heerszuchtig zijn	t	samengevoegd
21		algemene stichting	u	schoon, zonder vervuiling
22		bediening	v	vastmaken, aanstellen als <u>ambtsdrager</u>
23		bevestigd	w	vroeger, een tijd geleden
24		inschakelen	x	waarmaken (b.v. een belofte)
25		predikant	y	werk dat je in de kerk doet, voor de gemeente
26		de ambten	z	vals spel, net doen alsof je goed bent